

Bijlage VMBO-GL en TL
2010

tijdvak 2

maatschappijleer 2 CSE GL en TL

Tekstboekje

Analyse maatschappelijk vraagstuk: Nederlanders worden te dik

tekst 1

'Nederland te dik'

Vet en veel eten is al bijna volksvijand no.1

Jaarlijks sterven twintigduizend mensen aan de gevolgen van te veel en verkeerde voeding, meldt het RIVM, het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. Het ministerie van Volksgezondheid heeft alle cateraars en horeca-uitbaters opgeroepen mee te strijden tegen vetzucht en, erger, obesitas (zwaarlijvigheid).

bron: de Volkskrant van 2 september 2004

tekst 2

Maatschappelijk offensief tegen overgewicht

WOERDEN - Een aantal maatschappelijke organisaties bindt de strijd aan met het toenemende overgewicht bij kinderen. Deze strijd moet voorkomen dat de zorgwekkende toename van vetzucht zich verder gaat ontwikkelen, aldus directeur J. Krosse van het Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie (NIGZ) vrijdag.

5 Donderdag presenteert het NIGZ samen met onder meer de Vereniging Nederlandse Gemeenten en het Voedingscentrum hun plannen. Daarin schrijven ze dat ze ouders willen ontmoedigen hun kinderen met de auto naar school te brengen. Ook moet er een boete worden opgelegd als een kind zonder gezond
10 ontbijt naar school wordt gestuurd. Daarnaast zouden scholen meer tijd moeten inruimen voor sport.

Volgens Krosse zijn er al soortgelijke initiatieven in Nederland, maar ontbreken de regie en de onderzoeken naar de effecten. "Er is een landelijk plan nodig."

15 Een belangrijke rol is daarbij weggelegd voor de gemeenten omdat ze afspraken moeten maken met het onderwijs.

Krosse vindt dat de gevaren van vetzucht in ons land nog steeds onvoldoende onderkend worden. Hij vreest dat vetzucht anders kanker en hart- en vaatziekten als volksziekte nummer 1 zal overtreffen. In Nederland heeft 46
20 procent van de bevolking last van overgewicht. Tussen de 5 en 10 procent van kinderen in bepaalde wijken van grote steden komt zonder ontbijt op school.

bron: Eindhovens Dagblad van 11 maart 2005

tekst 3

Minister wil 'vet-tax' op patat en chocola

DEN HAAG - Minister Hoogervorst (Volksgezondheid) wil extra belasting heffen op vet eten. Een 'vet-tax', die chips, patat, hamburgers en chocola duurder maakt, kan volgens hem bijdragen aan de bestrijding van overgewicht en daarmee de gezondheid bevorderen. Vorige week werd bekend dat vetzucht in

5 Nederland zorgwekkend snel toeneemt. Zesenvertig procent van de Nederlanders is te dik en hun aantal neemt snel toe.

De campagne van maatschappelijke organisaties tegen overgewicht is niet afdoende gebleken om overgewicht aan te pakken, verklaarde Hoogervorst gisteren in het televisieprogramma Buitenhof. "Het is daarom goed om

10 ongezonde producten duurder te maken. Dat hebben we ook met alcohol en tabak gedaan." Het prijsverschil moet ervoor zorgen dat consumenten de gezondere producten uit het schap pakken. De minister vreest wel dat een 'vet-tax' in de praktijk moeilijk uitvoerbaar is. Mensen met overgewicht drukken

15 zwaar op de zorgbegroting. Zij lopen meer kans op een bezoek aan het ziekenhuis als gevolg van chronische aandoeningen als hart- en vaatziekten, suikerziekte en astma. Ook zoeken dikke mensen vaker psychische hulp.

bron: Eindhovens Dagblad van 14 maart 2005

tekst 4

Bestrijding van obesitas (zwaarlijvigheid)

Europa moet de strijd tegen zwaarlijvigheid aangaan. Het Europees Parlement roept de Europese Commissie op om met maatregelen te komen.

Het Parlement betreurt dat een aldoor groeiend deel van de bevolking aan obesitas lijdt.

5 Het Europees Parlement verwacht van de Commissie dat zij spoedig in een witboek concrete maatregelen voorlegt om het aantal personen met overgewicht en obesitas uiterlijk vanaf 2015 te verminderen.

Het aantal personen in de EU dat aan overgewicht lijdt, is de afgelopen dertig jaar spectaculair gestegen. Het groeitempo van het verschijnsel is hetzelfde als

10 in de Verenigde Staten aan het begin van de jaren negentig. Inmiddels wordt bijna 27% van de mannen en 38% van de vrouwen in Europa beschouwd als lijdend aan overgewicht of obesitas.

bron: www.europarl.europa.eu van maart 2007

tekst 5

Bedrijven in actie tegen vetzucht

Steeds meer producenten van voedingsmiddelen werken mee aan een Europees offensief tegen zwaarlijvigheid.

Volgens eurocommissaris van volksgezondheid Markos Kyprianou hebben al 146 grote voedingsproducenten zich officieel verbonden aan maatregelen die de volksgezondheid bevorderen. Dat wil zeggen dat ze, elk voor hun eigen branche, hebben beloofd de consumptie van gezond eten te bevorderen en die van 'slecht' eten in elk geval niet aan te moedigen.

bron: Trouw van 10 november 2006

tekst 6

Hoogervorst dreigt met maatregelen tegen vetzucht

DEN HAAG - Als de voedingsfabrikanten geen serieuze plannen presenteren om de vetzucht in Nederland te beteugelen, neemt minister Hoogervorst van Volksgezondheid onmiddellijk strafmaatregelen. Dat zei hij gisteren tijdens een overleg in de Tweede Kamer.

5 Steeds meer mensen, onder wie veel kinderen, lijden aan vetzucht.

Deskundigen verwachten dat het een nieuwe volksziekte wordt, net als in de Verenigde Staten. Hoogervorst probeert met de voedingsfabrikanten afspraken te maken over bestrijding van het ernstige overgewicht bij burgers.

10 De fabrikanten zouden bijvoorbeeld minder reclame kunnen maken die gericht is op kinderen of in frisdrankautomaten op scholen ook blikjes bronwater kunnen stoppen.

Volgens de minister mogen de maatregelen geen 'slappe hap' worden.

bron: Brabants Dagblad van 31 maart 2005

afbeelding 1

afbeelding 2

ZEGVAKERNEE.NL

SIRE

tekst 7

Sire start campagne tegen overgewicht kinderen

Ouders zijn verantwoordelijk voor het gewicht van hun kinderen. Daarom moeten vaders en moeders worden aangespoord om actie te ondernemen. Ouders moeten vaker 'nee' zeggen wanneer hun kinderen om snoep vragen of wanneer ze liever voor de televisie zitten in plaats van buiten te spelen. Dat vindt de stichting Sire, die binnenkort een campagne start.

5 "De liefde komt vaak in de vorm van 'ja' zeggen en verwennen," stelt de stichting. "Maar 'ja' zeggen betekent ook meer snoepen, snacken en stilzitten." Dat leidt tot een grotere kans op overgewicht, stelt Sire. De campagne 'Zeg vaker nee' gaat deze week van start. Er komen spotjes op radio, televisie,

10 in de bioscoop en er worden advertenties in dag- en weekbladen geplaatst.

bron: website Sire, 2005

tekst 8

Mensen met een lage sociaal-economische status hebben een ongunstiger voedingspatroon

Mensen met een lage sociaal-economische status (dit zijn mensen met een gering inkomen en vaak lage opleiding) eten ongezonder dan mensen met een hoge sociaal-economische status. Hun voedingspatroon bestaat uit weinig groente en fruit en naar verhouding producten met veel vet. Hierdoor hebben

5 mensen met een lage sociaal-economische status ook vaker overgewicht. Dit blijkt uit onderzoek van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en de Nederlandse Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO).

bron: Nationaal Kompas Volksgezondheid 2005

tekst 9

De overheid gaat wel over slecht eten

Volgens mevrouw Schippers moet de overheid zich beperken tot het verstrekken van informatie over gezond leven. Iedereen kan aan de hand van die informatie uitstekend zelf inschatten welke gezondheidsrisico's hij of zij loopt, zo betoogt ze.

- 5 Kortom: de overheid bemoeit zich in haar ogen te veel met het individu onder het mom van gezondheidsbeleid. Schippers gaat hiermee voorbij aan een heleboel aspecten die met de gezondheid te maken hebben. Een voorbeeld: het alcoholgebruik in het verkeer. Het aantal verkeersslachtoffers ten gevolge van alcoholgebruik is enorm gedaald, dankzij de nieuwe regel - maximaal twee
- 10 glazen alcohol - en andere maatregelen. De overheid heeft een normerende, sturende taak. Dit geldt ook voor meerroken. Een ander voorbeeld: overgewicht. In de Verenigde Staten - dé maatschappij bij uitstek die de vrijheid van het individu hoog in het vaandel heeft staan - wordt verwacht dat de generatie die nu opgroeit korter leeft dan zijn ouders.
- 15 Overgewicht vormt er een van de belangrijkste gezondheidsrisico's. Ook daar wil de overheid strengere gedragsregels. Kennisoverdracht heeft een beperkte invloed op het doen en laten van mensen, zeker waar het hun eigen gezondheid aangaat. Overgewicht is niet alleen een individueel, maar ook een maatschappelijk probleem. Overheid, gezondheidszorg, individu en
- 20 marktpartijen moeten samenwerken om overgewicht aan te pakken. De overheid kan normen stellen en maatregelen nemen door wetgeving en het heffen van accijnzen. Ook kan ze marktpartijen aanspreken op hun verantwoordelijkheid. Al jaren is bekend dat mensen met een laag inkomen een mede door overgewicht slechtere gezondheid hebben dan mensen met een hoog inkomen.
- 25 Dit kun je niet afdoen door te zeggen 'eigen schuld, dikke bult'. Dat vind ik zelfs kwetsend.

Ingezonden brief van Hans Krosse, Directeur van het NIGZ (Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie)

naar: Brabants Dagblad van 17 maart 2005